

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XVI. Ex Poenâ Adami Peccati Mortalis Gravitas apparet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

Quid perditis, si peccare cessaveritis? At quid non perditis, si peccare non desistatis? O mi Deum, exhorresco, dum in profundissimam hanc abyssum oculos converta. Perditur fama, perditur bonum utile, perduntur voluptates, perditur corpus, perditur Anima, perditur etiam, perditur Deus; omnia perduntur bona, verbo, omnia in profundissimo illo barathro congregata mala incurantur. *In loco tormentorum.* Et vos non horretis ad hujus ipsiusmet barathri limina ambulare, salutaris, & voluptatibus indulgere?

bene apparet, vos in tenebris esse. *Via impiorum tenebrosa, nesciunt ubi Prov. 4. corrumpant.* Deus vobis oculos dignetur aperire, ut grave in quo versamini periculum agnoscat, quod si cognosceritis, possibile non esset, ut salutem vestram non consideretis. Infernus à Deo pro perduellibus factus est Angelis; concedo. At si vos illos Angelos audaci temeritate imitati fueritis, imò superaveritis, scitote, Infernum illorum, ceu pro vobis conditus esset, eundem futurum. *Discedite maledicti in ignem aeternum, qui paratus est Diabolo & Angelis ejus. Matth. 25. 41.*

DISCURSUS XVI.

Ex Pœnâ Adami Peccati Mortalis Gravitas apparet.

Nunquam magis potentiam suam anti-qui demonstrarunt Romani, quàm cum à Supremis etiam Regibus damnatis pœnas sumperunt. Ita præ aliis condemnatus & punitus fuit Rex Jugurta ob homicidium in fratre suo Principe commissam, qui in pœnam Romæ in carcere morte multatus fuit, summo cum excellentissimæ illius Reipublicæ honore, apud quam supremæ quidem dignitates delictum aggravare, sed impunitatem impetrare non poterant. At, quis non timebit te, o Rex genium? Cum divina Justitia

tua vultum potentium non respiciat, sed indifferenter & indiscriminatum eos judicet, quasi de infima essent plebe? Ecce Adamum Primum mundi Regem, ob inobedientiam suam à Regno ejectum & ad pœnam majorem, quàm humana mens comprehendere possit, condemnatum. Necesse igitur est, inexplicabilem esse ejusvis peccati malitiam! at tamen tam parum apprehenditur ab homine, ut vix illam agnoscat. Nos igitur ut illam aliquantò melius intelligamus, tria hodie considerabimus; Regnum Adami, lapsum, & pœnam, dumque transgressiones illius perpendimus, nostras comparabimus iniquitates, detestabimurque, ut coram Deo adeo

NERI
istianus

Ps. 73. 12.
terremus. Terribili & ei qui auferit Spiritum Principum, terribili apud Reges terra.

I.

2. Thom. 1. p. 9. 26. Ar. 1. 2. 5.
 II. Similis Adamo, antequam peccavit, nullus fuit in Mundo Monarcha, nec unquam erit. Quandoquidem non unam aut alteram terræ partem cum imperio possidebat, sed in toto illius ambitu dominabatur, omnesque illi creaturæ tanquam Domino seruebant. Præterea (solet enim divina providentia non solum officium conferre, sed etiam necessarium eo dignè fungendi habilitatem addere) ornatus fuerat cunctis dotibus ad grande hoc dominium administrandum requisitis; quæ dotes tribus præsertim capitibus continentur, sapientiâ, gratiâ, & iustitiâ, originali dictâ.

2. Thom. 1. p. 9. 23. Ar. 3. 4.
 III. Quod ad sapientiam, fuit illâ plenissimus, quemadmodum ejus dignitati conveniebat. Cùm enim ad omnes alios regendos destinatus esset, necesse erat, ut omnes sapientiâ antecelleret; ut in regimine suo nihil improvisum, nihil indiscretum accideret, ut fieri solet, cùm minus prudens aliis ducatum præbet. *Disciplina intellectus replevit illos.* De illo & uxore à Deo ei datâ inquit Ecclesiasticus. Hæc sapientia non tantum ad naturæ abdita, proprietates, affectiones, artes & humanas scientias se extendebat; sed multò magis ad cognoscendum Deum, resque supernaturales intelligendas illi infusa erat, cùm Ada-

mûs nobilis hujus exercitii, quo Deus coleretur, Magister, omnimodique posterorum exemplar esse debuerit.

IV. Præterea hoc generis humani caput aliâ adhuc magis selecti dote præditum fuit, gratiâ nimirum, cujus virtute cælestem beatitudinem mereri posset; cum hæc quoque gratiâ omnes aliæ virtutes quædam habitualiter, quædam actualiter animæ ipsius infusæ erant; nec non omnia Spiritus Sancti dona, quæ illam, quando cor aliquod occupat, sequuntur, eodem modo, quo nobiles aulici, & Matronæ Reginam sequuntur, cùm in publico comparant.

V. Denique tertia prærogativa Adamo concessa fuit iustitiâ originalis, quæ non est sola & simplex quædam qualitas, sed plurimum virtutum simul unitarum aggregatum quoddam; tam quoad animam, quam quoad corpus. Et hæc iustitiâ primo anima Deo subiciebatur, quâ intellectus ad illum cognoscendum, voluntas ad amandum, memoria ad reminiscendum applicabatur. Secundò partem inferiorem Superiori animæ parti, infimamque sentiuam regimini supremo rationis magistratui subiciebatur: habebat enim homo in se temperantiam profundè radicatam, quæ in ore erat, quasi frenum aureum ad passiones tali statui proportionatè edomandas. Tertiò hæc iustitiâ ad corpus animæ subiciebatur, ut illi non obnoxius esset, sed auxilio, & consequenter à morte, morbis, cunctisque doloribus, quibus vita nostra circumdata est,

est, exemplum erat. Magnum hoc donum insuper titulum habuit iustitiae; quia per illam omnia inferiora superioribus parebant, quae proprie perfecta est iustitia; dicebaturque originalis, quia ad omnes homines transmitti debebat à primo illo viâ originis descendens. Unde pro utilitate nostra obligationem illam inferre licet, quae tenemur pro omnibus illis donis praedictis gratias agere; licet ea non possederimus, cum Dei culpa non fuerit, quod minus iis fruamur, imò cum primo Patre in possessionem patris gratiae introducti sumus. Si Princeps nobilem familiam in beneficium praedium inducit beneficio in omnes posteros transituro, caput vel in familia praedium dissipet, alienetque, quis huius jacturae culpam gerit? Descendentes licet pauperes jure merito tenentur supremi Domini sui liberalitatem agnoscere propter divitias, quas etiam non possident.

VI. Sed ad intellectum procedamus, quid vobis videtur de hoc Regno? Ubi similem in terris invenietis Regem? Regem, qui sibi ipsi perfecte dominetur, omnibusque rebus seipso inferioribus, & cui perfecte suus Dominetur Creator. Regem, qui nunquam suo possit privari Dominio, nisi turpiter illud à se abdicare velit? Monarchae hujus Mundi sapissime sunt appetituum & affectuum suorum Mancipia; nec nisi brevi tempore hac morali fruuntur auras, paulò post mortis futuri spoliuntur; ita, ut non immetitò Regibus scenicis assimilati queant, qui finitâ comœdiâ coguntur,

purpuram, sceptrum & regimen deponere, & ex theatro descendere. *Ego dixi, dii estis: Vos autem sicut homines moriemini.* Populus quasi Deos terrestres illos colit; sed mors eosdem tanquam homines vulgares tractat, illorumque cineres cum rusticorum pulvere confundit. Talis verò non erat Adami principatus. Inter alias prerogativas ei à Domino concessas, erat illa praecipua, quod morti subiectus non esset, quae ab ipsa obedientia tam perfecta animae à corpore in tali statu reddendâ arcebat, ut sentit S. Thomas, aut, ut alii volunt, à prompta illa & perpetua, quam homo ab arbore vitae percipisset, restauratione impediebatur. Unicus solus hostis & ingens illi remanebat, peccatum scilicet, quod tamen ipsi nocendi vim nullatenus habebat, nisi proprii arbitrij vires ipsi sponte subdidisset. Artamen, quis hoc crederet? Rupes haec inexpugnabilis, quae neque vi, neque obsidione, nec assultu vinci poterat, propria voluntate se hosti dedit, portas illi aperuit, manibusque illius claves tradidit. Hic Adami lapsus, quemadmodum est magnum aliquod Sanctae Fidei nostrae mysterium, à quo magna ex parte plura dependent mysteria, congruum est, ut bene ab omnibus intelligatur, quare huc aures animùmque advertite.

II.

VII. Sciendum igitur est, Adamum à Deo creatum ab eodem in Paradiso terrestri positum fuisse, & quia obedientia primum est creaturae erga Creatorem suum obsequium,

NERI
ISTHAMIUS

2f. 21. 26
S. Th. 2. 2.
q. 104.
ar. 4.

ne Deus homini illam exercendi daret materiam, ei præcepit, ut inter omnes regii istius horti arbores unam solam à se notatam intactam relinqueret: in quacunq[ue] enim horu[m] de fructibus in ea natis comederet, sciret, tanquam perduellem, tam pro se, quam pro posteris suis hoc tam pulchro perennium deliciarum statu, cujus possessionem adierat, quamprimum illum exuendum esse. *In quocunq[ue] die ex eo comederis, morte morieris.* Imaginari vobis licet, quanta animi submissione, nec non admiratione tam leve præceptum suscepit Adamus, obitupefcens Deum pro tam opulento feudo non gravius à se exigere homagium. Sed illa submitio & admiratio non diu tenuit: Daemon enim prævidens felicitatem, quã fortunatissimum hoc par hominum, Adamus & Eva, & eã, quã omnes illorum posteri gavisuri essent, motus invidia, serpente ad insinuandum se, & decipiendum usus est. Verum est, quod non ausus fuerit hominem malignus ille aperto Marte aggredi, sed totum negotium fraude aggressus est, quam sua illum versutia docuit, qua fretus speravit, illum validius per feminam unice sibi amatam prosternere, munitionemq[ue] à debiliore loco minusq[ue] custodito expugnare. Quare postquam feminam ortiantem invenerat & solam, liberius ei loquendi occasionem sumpsit. Postquam illi Dei præceptum, tanquam nimium grave & dignitati suæ contrarium proposuit, minas intentatæ mortis non esse, nisi terculamenta

dixit, à Deo sic conficta: nec enim verisimile esse, eum se creaturis tam pulchris à se productis privaturum. Denique paulatim verbis fallacibus ultra progrediens non dubitavit alligare, etum prohibiti fructus non tantum nulli eorum nociturum, sed summo opere profuturum; ita enim omni sapientiæ & scientiæ genere abque mensura implendos, ut ad malum magister & bonum discernendum Dei opem amplius non indigerent, sed in ipsorum regimine sibi sufficientes futuri essent. Omnia hæc mendacis malignus impostor solennissimo confirmavit juramento, Deum, contra Deum ipsum, testem appellans, utrensque, eum omnium à se didorum veritatem non ignorare. *Scit Deus, in quocunq[ue] die comederis, ex te aperientur oculi vestri, & eritis sicut Dij.* Hisce venenatis verbis impostor ille obtinuit, ut mulier superbiã elata, primò ob vanam suipsius æstimationem omnia à Dæmone proposita tanquam verosimilia teneret; deinde fidem adhiberet; victa deniq[ue] audacem manum ad prohibendum cibum extenderet, præceptumq[ue] Dei prima violaret.

VIII. At parum devotã solã muliere Dæmon lucratus fuerat; sic enim neminem præter illam deceperat. In hoc adhuc laborabat summo opere, quomodo Adamum, à quo tota humana posteritas dependebat, quasi membra à capite, devinceret. Quare Evan incitavit, ut ab eadem arbore illa ipsa marito fructum porrigeret, simulq[ue] affectuum teneritudine plenissimè

Gen. 3.
17.

P. SEG.
Homo Ca.

adheret verbi: non credere se ab eo
 finire amari, si primum munus ma-
 gnum suam recufaret, ob quod neu-
 siquam timenda mors esset, de quo
 illa ipsa jam comedisset, certoque
 respondere posset, illum inde non mo-
 riturum. Quid porro? Sive Ada-
 mus minas à Deo revocandas existi-
 maret, sive precibus & penitentia eas
 se revocare posse speraverit, certum
 est, quod inobediens fuerit, & non
 modis dilectæ sociæ suæ, quàm fraudi
 Diabolice cesserit. Hoc, quem-
 admodum gravissimi tradunt Aucto-
 res octavo post creationem illius die
 contigit, quo tempore peccatum,
 velut infernalis latro, Adami &
 Eve intrans animas unico momento
 omnes sapientiæ, gratiæ & justitiæ
 virtutes illis, & nobis, eripuit. Quare
 quemadmodum Patre lætæ Majestatis
 condemnato, filii ipsius non possunt
 æquas præterdere dignitates & do-
 minia; eodem modo primus Pater
 nosse lætæ Majestatis, & quidem di-
 vine reus declaratus, pro se & nobis fi-
 lio suis omnia privilegia, omnesque,
 quas possidebat, præminentias amisit.
 IX. Sed antequam ulterius prænam
 à justitia divina huic Regi perduelli-
 suo, inoffensam consideremus, mul-
 tum refert, hæc, quæ hucusque dicta
 sunt, accuratius observare. Quis un-
 quam credidisset, Virum tam pruden-
 tem, non ita pridem Dei manibus
 formatum, omnibus gratiæ, tam habi-
 talis, quàm actualis thesauris dita-
 tum & roboratum, passionibus suis
 adeo dominantem, verbis solum ab-
 stinere, non ab intus à concu-

piscentia tentatum ad peccandum in-
 duci potuisse? At tamen nimio erga
 mulierem sociam amore inductus
 fuit, quasi timeret, ut vult S. Augu-
 stinus, ne si non consentiret, Eva ob
 nimiam displicentiam moreretur.
*Noluit contristare eam, quam credebat
 à se alienatam, omnino interire.* Quo-
 modo igitur Adolescens effrenatâ con-
 cupiscentiâ, indomitis passionibus,
 potentiis debilitatis, habitibus vitio-
 sis, mente exaceratâ, animo accenso,
 & undequaque tentato, sibi fidere
 potest, se neque cogitationibus & de-
 lectatione, neque opere ipso & dato
 in peccatum consensu lapsurum esse?
 Nihilominus in tam periculoso con-
 siliu tot improvidi Adolescentes &
 Puellæ de se audent præsumere, & in
 omni libertatis ac licentiæ genere in-
 ter se agentes, amorisque mutui con-
 testatione quotidie magis ardentis,
 nunquam recti limites transgredi
 confidunt. Ostendit, iterumque slo-
 listos homines! vident, hoc turbinis
 impetu cellissimas pinus, tam miserè
 cecidisse, & putant debiles arundines,
 per se terram versus inclinatas, stare
 posse erectas. Si homo in Paradiso ter-
 restri stulto amori resistere non potuit
 tanta in tranquillitate, quomodo in
 aperto campo inter tot resistet præ-
 lia? *Memento*, monebat S. Hierony-
 mus Nepotianum, *memento quod Pa-
 radisi colonum de possessione sua eiecit
 mulier.* Quare necesse est, tam fre-
 quenter vos admoneri, ut periculosas
 vitæ occasiones, quales sunt adole-
 scentum cum Puellis, quia quemad-
 modum olim Diabolus, Viri erga femi-
 nam

L. 11.
 in Gen.
 v. 47.

NERI
 istianus

minam amore in perditionem nostram usus est; sic adhuc eodem illo, semperque majori cum robore utitur, distm quotidie magis invincibilem horum armorum, id est, amoris vim agnoscit. Qui Apum Regem cepit, totum illarum quoque tener exament eodem modo, qui amorem lucratus est, omnes quoque alias passiones habet in potestate sua. Et hæc est causa, cur tantâ cum obstinatione Dæmon inter Christianos pessimam illam amandi consuetudinem conservet: amore siquidem potius facillimè reliquis dominatur affectibus, & hac clave in Adolescentium animas ad quodvis vitium januam pandit.

III.

X. Nunc, ut ad propositam redeamus materiam. Deus ex Patre in Judicem mutatus Adamum vocat, examinat, convincit & condemnat; at videte ad qualem pœnam: ad amissionem Regni, ad bonorum confiscationem, ad exilium, infamiam, infirmitatem & mortem. Creaturæ illius detrectant imperium, è deliciarum ejicitur Paradiso, & ut lapsus sui opprobrium identidem recorderetur, pellibus animalium vestitur. Ad terram manibus suis colendam damnatur, denique vitam in sudoribus & laboribus ineffabilibus exactam inter angustias & agonias finire cogitur. Imò etiamnum quasi perduellis à Deo tractatur; quia, quemadmodum rebellium domus diruuntur, soloque æquantur, sic, ut animæ habitaculum, corpus scilicet, diruetur & in pulve-

rem redigeretur, à Deo statutum est. Quid diceretis de Magno Rege, hodie opulento, cui omnes paterent, quem omnes venerentur & timerent, si cras nudum & pauperem, ac, ut panem lucratur, terram fodere conspiceretis? Attamen tanta fortunæ mutatio, ne minimam quidem pœnarum partem Parenti nostro inflictarum experiret partem, cum minima sit illa, quam fecit corpus jactura, in comparatione divitiarum & prærogativarum, quas anima amisit. Quod autem pro nobis omnibus magis deplorandum est, quòdque magis pœnæ illius regrem manifestat, est, quòd omnes eadem sententiâ involvamur. Quæ obrem Deus ordinem & providentiã antea stabilitum regimen omnino mutavit, suæque naturali inclinationi cuncta relinquens, protectionem suam specialem subtrahendo, inquam metam, in quam omnes tam corporales, quàm spirituales collimarent miseræ, nos exposuit. *Tunc homo secundam animam, & secundum corpus per Adami pravavitatem in deterius est commutatus.* Inquit sacrum Concilium Tridentinum. O quantum vulnus naturæ nostræ primum hoc peccatum infixit! Tantum ego mihi non tribuo, ut hujus vulneris profunditatem & largitatem à me explicari posse confidam; nihilominus aliquantisper ostendere conabor.

XI. Quoad profunditatem, considerate, quòd quemadmodum per rupto ab ingenti flumine aggerè cœta Regio inundatur, ita ablata à natura humana originali justitiâ, omnes app-

petitus propria sua objecta tanto cum impetu sequi ceperint, ut absque Dei Gratia, multaque difficultate & labore nostro retineri non possint. Illi cum passionibus simul omnes creaturæ ab hominis obsequio defecerunt, quemadmodum in universali regni cuiusdam perduellione fieri solet. Adeoque bestia tantopere obsequium homini recusarunt, ut, nisi irascantur, aut blanditiis attrahantur, aut arte mansueant, amplius nobis servire nolint. Elementa in illo bello fœdus fregere, quod in hominis innocentis gratiam constituerant. Cœli mutati sunt, suosque infensus, aut cohibuerunt, aut dimiserunt. Terra tanquam maledicta sponte nihil aliud, quam spinas & thursum, producit. Verbo vix homo inimicum Dei se ostendit, cum non omnes sibi contrarias experiret creaturas; imò se ipsum contrarium sibi, omnibusque hostibus sui hostem domitu difficiliorem. Ecce igitur omnium malorum notissimum originem; Ecce unde rerum spiritualium ignorantia, beneficentia repugnancia, effrenata voluptatum concupiscentia, ira in vindicanda injuriis impetus, continua inter nos ipsos contentio, nascantur. Nolite vobis persuadere, tales à Deo non factus esse; tales à peccato facti sumus.

XII. O quantum intra me ipsum indignor, dum interdum aliquos vestrum ita loquentes; sœque excusantes audio! *Quid facere possum? Deum talem me creavit. Hac est*

natura, quam mihi Deus indidit. Talis est mea conditio, hæc inclinatio & natura constitutio. An hic sanus vobis loquendi modus videtur? Si horologium vestrum non moveatur, si lenius procedat, si quando sonum non edat, aut non quas debet significet horas, tunc culpam artificis non impingitis, sed horologium vitiatum esse querimini, nec unquam vobis imaginamini, tam defectuosum ab artificis manu produisse. Quæ fronte igitur hoc audeatis dicere, dum repugnancias illas sentitis ad videndum secundum rationem, & non more bestiarum? Dicite potius, horologium esse vitiatum, & reparari oportere, manibusque artificis reddendum, à quo in principio tam bene instructum prodierat. *Deus fecit hominem rectum.* Et tunc, ut decet, loquemini. Sed hæc per parenthesis dicta sunt. Caterum, si penam primi hujus peccati aliquantisper concipere volueritis, ex omnibus malis, quibus corpus & anima in hac mortali vita instantur, quasi montem constituite, in hunc omnes vitæ penurias, omnes contagiones, omnes inundationes, tempestates, terræ motus, angustias, bella, omnes egestates, lamenta, lites, homicidia, neces, omnes injustitias, iniquitates, omnesque damnatarum Animarum jacturas congerite, hæc cum epigraphe: *Hæc est unius solius peccati pœna.* O quam profundum vulnus, quod sinu suo tanta complectitur mala! At non minor est ejus largitas, quæ ad infuatarum

NERI
ISTIANUS

Ecclesi. 30.

Cc ani-

animarum, ob hæc mala infelicissimarum ruinam se extendit.

XIII. Primò omnes infantes absque Baptismo è vitâ decedentes in primi hujus peccati pœnam in æternum bono illo infinito, id est, clarâ Dei visione, immarcescibili cœli hereditate privantur. Quis autem numerum illorum inire poterit, huic pœnæ, quæ pœna damni vocatur, subiectorum? In Mundo ajuunt, mille circiter hominum miliones inveniri; at experientiâ constat, mediam nascentium partem antè rationis usum diem suum obire. Unde secundùm hanc numerationem quovis seculo saltem mille infantium miliones morerentur, qui quasi omnes in primis quater mille annis ante Christi adventum contra hanc luem à se contractam nullum habebant remedium. Verum quidem est, post adventum Christi omnes Christianorum infantes hoc gaudere privilegio, ut à peccati tyrannide liberati, eum Sanctis regnent in cœlis; at nihilominus quanta Mundi pars fide Christi non est imbuta, & consequenter nec Sancti hujus Baptismi est particeps? Quare quot adhuc hodie toto in mundo putatis infantes ad limbum transferri, cœloque privari? O Inexplicabilem peccati etiam unius malignitatem? Non ignoratis, ad placandam Victoris iram innocentes puerulos obviam mitti solere, manibusque ramos olivarum præferentes pacem rogare. Tale sanè medium sæpenumero tam efficax fuit, ut

Ricciol.
Geogr.
l. 12.

P. SEG
Homo Gr

crudelissimorum Ducum corda mofuefecerit. Nihilominus Deus, præter infinita peccatis suæ viscera, quæ omnibus exhibet, præcipuè parvulorum tenerum ostendit amorem, ut summopere illorum gaudeat pietatâ & alloquio: *Sinite parvulos venire ad me*: Attamen, ut primum hominis peccatum puniat, ne quidem gratiam sibi parvulorum ætatem recipit, sed simul omnes numero innumerabiles eadem punitione involvit, eosque, si absque Baptismo discesserint, in omnem æternitatem sui beatitudine excludit ob peccatum originale ab Adamo contractum caligæ, quod tamen secundum voluntatem eorum illis non fuit voluntarium, sed tantum secundum Primi Patris voluntatem, cui voluntas illorum inclusa fuerat. Quid igitur vultis vobis de peccato?

XIV. Attamen Patrum huc ulterius dixi. Nunc innumeros homines æternum pereuntes adjungite, quorum æterna damnatio remote peccato debetur Originali, quo natura humana corrupta fuit, ut merito Prophetâ de hoc peccato loquens, non in peccato, sed in peccatis se conceptum esse dicat. *In peccatis conceptus est mater mea*. Quia peccatum originale licet per se unicum solum sit, nihilominus quoad effectus, est quasi exercitus peccatorum, & in se solo omnia peccata, sicut radix in se omnes fructus continet: *in illa conlocantur omnia*. Hinc est, quod peccata originalia quotidie ab hominibus committuntur solita, quoad voluntatem nostram sint

entia, sed quoad Adami transgressionem sunt pena nostra: secundum illud: *Qui in sordibus est, sordescat*. Præcipue cum Deus ob primi huius peccati penam totum genus humanum Deimonis tyrannidi permisisset subijci, præsertim ante Redemptoris nostri adventum, ita ut à Christo Princeps huius Mundi vocetur, cui tam superbe dominabatur, quemadmodum etiam illum Apostolus, Deum huius sæculi appellat. Videbat Deus, si hominibus iustitia originalis & particularis illa assistentia à principio pro salute nostra nobis concessa subtraheretur, Luciferum vitibus suis prævaliturum. Videbat, homines se omnibus vitiis, quasi in prædam deditos; videbat terram quæ in novum Infernum commutaretur, ubi reprobi millenis peccatis affecti nullam Dei rationem habentes, denique in æternis Inferorum flammis perpetuum erga se odium professuri essent. Et nihilominus in primæ huius inobedientiæ penam, quasi tam graves has non curaret perveritates, omnes permisit, nec impedivit.

XV. Quid vobis de hac pena videtur. An non horrenda est hæc severitas? Si Deus aliam non sumpsisset ad hominibus penam, quam quod illos in mortalitate sua miseris & afflictionibus reliquerit, sufficiens & competens pena videri potuisset; at tamen non nisi quædam maledictionis, peccato attractæ, gutta fuisset: ita saltem loquitur Daniel, dum exiliæ, registis, carceris, totiusque populi

Hebræi in servitutem Babylonicam abstracti miseriarum mentionem faciens, his utitur verbis. *Stillavit super nos maledictio*. At quàm dissimilibus verbis peccatorum permisso in sacris Scripturis describitur? Sanctus David illam inundationi totum Regnum submergenti comparat. *Effunde super eos iram tuam, & furor ire tue comprehendat eos*. Sed quomodo? Ecce illum. *Appone iniquitatem super iniquitatem eorum*. Quando Deus permittit, ut in priorum peccatorum penam in peccata nova labatur homo, tunc dici potest, iram ejus nimium exundare. *Nulla est pena gravior, quam cum peccatum est pena peccati*. Hæc pena est quoddam diluivium; alia mala penæ, ne quidem pluvia, sed pauca quædam sunt stillæ. *Stillavit super nos maledictio*. Quare si Deus in primi huius peccati ab Adamo commissi penam permetteret unicum solum hominem in unum tantum peccatum labi, & à diaboli tyrannide unicum hominis cor occupari; hæc permisso multo formidabilior foret pena, quam si omnes homines quotquot fuerunt & adhuc erunt, acerbissimâ morte condemnarentur. Judicatio nunc, qualis illa dicenda sit pena, quæ præterquam quod Deus omnes morti addixerit, à tot & tantis specialem suam retrahit providentiam, in tantas iniquitates & immunditias præcipitari permittit, tantam Dæmoni licentiam, quæ innumerabiles animas suæ servituti subjectas perdat, concedit. Perpendite id, quod paulò antè insinuavi, id est, in Mundo

Dan. 9. 21.

Pf. 68. 25.

Bellarmin. in hunc loc. ex S. Aug. l. 4. in Julian.

NERI
ISTANUS

plusquam mille hominum miliones contineri. Inter hos Catholici centum vix miliones conficiant, ita, ut si omnes salventur, quovis centesimo anno nongenti Animarum non catholicarum miliones in æternum maledictarum ad infernum descenderent. Cogitate igitur, quantum plures damnandi sint, cum e Catholicis tot & tanti æternum pereant, tamque brevis sit hominum vita, ut rarissimi cursum seculi perficiant.

XVI. Accedit, hæc omnia à Deo permitti, postquam primus ille Rebellis nongentorum annorum spacio, ob peccatum suum tantam egit penitentiam, tantasque profudit lacrymas. Imò postquam ipsemet Dei Filius, ut huic ipsi transgressioni satisficeret, honorem infinites majorem divinæ restituit Justitiæ, quam illata fuerit injuria. *Non sicut delictum ita & donum.* Levissima quavis incommoditas à Christo tolerata, licet non fuerit amplius, quam missum in celum suspirium, mille Mundorum peccatis extolvendis suffecisset; nihilominus postquam Redemptor noster tam amplam subiit Passionem, ut propter dolorum copiam & amaritudinem mari compareretur; nihilominus tantas adhuc peccatum edit strages, tantos de nobis Dæmon agit triumphos, tantis & spiritualibus & temporalibus justitiis divinæ Adami peccatum punit calamitatibus, inò & æternis cruciatibus, cuncta hæc in unius peccati pœnam permittendo. Quis un-

quam credidisset, medicinam divinam, qualis est Jesu Christi sanguis peccati originalis vulneri perficere mederi non debuisset, ita ut omne pro eximeret? Ex auro tam salubre picatur oleum, ut non solum velut balsamum medeatur vulneribus, sed ne quidem ullam relinquat cicatricem. Quare oleum tam preciosum, caritatis vi à Sacrosancti corporis sedulo extractum, videbatur, ita vulnus nostra curare debuisset, ut ne quidem illorum remaneret vestigium, omnemque homines post secundi hujus Adami mortem saniores, fortiores, virtuosioresque fierent, si primus Adam non peccasset. Sic debilis intellectus noster judicaret; et non sic visum est Justitiæ divinæ, quæ infinita procedit Sapientiâ. Hæc, ut quam magnam malum sit, Deum offendere, bene apprehendatur ab hominibus, voluit, ut peccatum tantis etiam impensis à Jesu Christo sanatum, nihilominus adhuc diebus nostris malignissimum visum ad finem Mundi usque, imò usque in omnem æternitatem in miseris damnatis ostendat effectus. Quid futurum fuisset, si Dei Filius Officium Liberatoris in se non suscepisset, compedesque nostros & vincula non dirigisset? Ego planè mihi persuadens, tunc homines gratiâ divinâ omnino privatos, quoad corpus & Animam penitus à Dæmone occupatos, ipsorum Antichristo malitiâ pares futuros fuisset, ita ut cuius horrendus ille titulus attribui potuisset, quo ille insignitus est, dum vocatur, *Homo peccator.*

Rom. 3.
25.

P. SEG
Homo Ca

Homo, cujus vita continuum erit peccatum; homo, qui plus à peccato possidebitur, quam peccatum ab ipso possideatur; Homo, cujus quasi natura erit peccare. *Homo peccati, sicut filius perditionis.*

XVII. Et an non hoc sufficit, ut quum magnum malum sit peccatum mortale, cognoscamus? Universale Mundi diluvium paucis illis hominibus à tantà strage remanentibus tantum incussit terrorem, ut ad illos animados Deus verbis suis jurarit, simili à se penà nunquam imposseram terram assiligendam. At nunc ad tantò majorem malorum omnium inundationem, non solum non terrentur Peccatores, sed adhuc peccatis tanquam ludo delectantur. Legi quosdam Americæ incolas pro torquibus & ornatu, serpentibus uti; sed non ita mirabar, quia prius illis dentes auferunt. Sed quis non obstupesceret, Christianos non ignorantes, ac fide illuminatos, quam venenatum sit nivicum solum peccatum, iniquitatis suis pro ornatu uti, easque velut gloriosa facinora non sine gustu occidere, iisdem gloriari, sibi que applaudere, quasi amplius nullum illis labesset venenum. O incomparabilem cecitatem! Quid de toxico tant nocivo diceretis, cujus unica sola gutta in mare effusa omnes aquas veneno imbecret, omnes fontes & puteos, omniaque quæ nunc, & usque ad Mundi finem current flumina penetraret? Quis unquam calicem tam horrendo plenum veneno, quantali-

bet ei admixta foret dulcedo, ori suo admoveere auderet? Tale venenum est peccatum, cujus una pestifera gutta, cum vix primum hominum caput infecisset, quamprimum in totum humanum genus dispersum est, ita ut omnes, quotquot nascuntur, & nascituri sunt, licet etiam Mundus semper duraret, in eoque sine fine homines multiplicarentur, infecturum sit.

Si à peccato Adami tantum filii, nepotes & pronepotes contaminati fuissent, stupendæ profectò malignitatis foret argumentum; at quale malignitatis non erit argumentum, scire, illi non esse nocendi finem? Non ignoro quidem, imposito vitis radicibus veneno, omnes unà cum uvivis palmites insici; at denique sapius transplantatas successu temporis & vitem & palmites venenum perdere novi. Sed post peccati toxicum talem non video emendationem, quare illud omnium venenorum venenum, abominationemque desolationis, à qua omne bonum destruitur, appellare cogor.

XVIII. Nisi fortè existimeris, talem malignitatem in solo primo Adami peccato, non in nostris culpis reperiri! Sed nimium hallucinaremini. Verum est, Adami culpam quoad personam delinquentis fuisse gravissimam, quia cum naturæ humanæ, tantà sapientiâ, scientiâ & gratiâ donatum esset caput, feminam præcepto divino inobedientem corrigere, non imitari debuisset. Nihilominus si secundum gravitatem suam specifi-

Cc 3 cam

Rom. 5.
12.

S. Th. 1.
2. q. 88.
ar. 3.

NERI
ISTANUS

cam hoc peccatum consideretur, & non secundum suas circumstantias, plurimis aliis peccatis gravius non fuit, imò sicut multi sustinent Scholastici Doctores, Adami peccatum minus grave fuit, quam peccatum Evæ, quæ prohibitionem divinam directè sprevit, cum Adamus tantum indirectè illam contempserit, ipsaque eidem labendi fuerit occasio, *Virò que peccatum suggestit*. Quamobrem ubi ille solum contra Deum peccavit, ipsa insuper contra proximum deliquit, quemadmodum advertit Sanctus Thomas, unde etiam, *gravius est puniri, quam vir*. Quare si primam illam culpam cum peccatis nostris comparaverimus, plures reperiemus circumstantias, quæ illa majori digna reddant odio. Prima est circa materiam. Peccatum Adami fuit in materia ex se ipsa levi, solumque propter additam Dei prohibitionem gravis erat; nec non propter eisdem prohibitionis finem, quo sibi totius naturæ humanæ nomine primum homagium reddi voluit. De cætero, si res secundum seipsam consideretur, quam levis erat culpa manducare pomum, si plurimorum peccata, Blasphemias, perjuria, fraudes, furta, homicidia, scditates, ipsi bestiis ignotas comparemus? Ita ut, quemadmodum magnus quidam affirmat Theologus, si post interdicti fructus esum illicò è vita excessisset, minorem in Inferno poenam subisset, quam plurimi in flammis illis nunc sustineant.

S. Th. 2.
2. q. 163,
ar. 3.
2. dist.
21. Scot.
S. Th. 2.
2. q. 163,
ar. 4.

Scot. 2.
dist. 21.
q. 2.

XIX. Quare videte obsecro, quibus insipientes sint illi, qui, ut turpitudinem suam excusent, inveniunt. *Nos non furamur, non blasphemamus, nemini credimus fastidium, nihil aliud quam ipsa fragilitas, nostræ præmissæ scientiæ.* Et Adamus quid fecerat non furatus fuerat, neminem occiderat, nullas in Deum expresserat blasphemias, in sola materia, necquam legi naturæ secundum se repugnante, inobediens fuerat: quo posito quid vobis videtur? an hæc sua inobediencia gravius peccavit, quam ille, qui in materia maxime repugnante, qualis est quævis carnalis voluptas, quam vos fragilitatem vocatis, prævaricatur?

XX. Altera circumstantia est numerus. Peccatum Adami fuit unicum, multorum è contra Christianorum, tot & tanta sunt scelera, ut quasi arenæ maris comparentur. *Peccavi super numerum arenæ maris.*

XXI. Denique temporis circumstantia, à qua tantopere iniquitatem nostræ aggravantur, peccato Adami pondus majus non addidit. Peccavit ille, priusquam ullam vidisset punitionem, priusquam pluribus vicibus veniam impetrasset, priusquam fidelitatem promississet, & quod amplius est, antequam Verbum Caro factum, ut peccatum tolleretur, in Cruce mortem obisset, cum nos, postquam fidei docti horribilissima de aliorum peccatis sumpta scimus supplicia, postquam in Sacramentorum usu toties veniam obtinimus, postquam toties fidem

dedimus, nunquam amplius nos peccaturos, postquam amore nostri Christum e Cruce pendentem vidimus, ore toties divinæ Eucharistiæ sumptione Sanctificato, corpore toties pretioso Christi Sanguine mundato, incomprehensibilem Dei nostri Majestatem offendimus.

XXII. O Peccatum, ô peccatum! Nullus apertior tibi potest dari titulus, quam dum Ignorantiæ partus vocaris, quemadmodum tot in locis Scriptura te nominat; In veritate enim purissima pars hominum non cognoscitur, quid sit peccatum, & illis ipsis, qui aliquam illius habent cognitionem, merito dici potest, quod parum cognoscant in comparatione illius, sed sine fine cognoscendum manet.

Solus Deus perfecte comprehendit, quanta sit peccati atrocitas; quia solus novit, quantus sit honor, qui à visibilis creaturis suis sibi debetur. Homines talia audientes obstupescunt, simulque sunt simplici cuidam pastorulo, qui ova Basilisci aspiciens induci non potest, ut ea diffringat; non enim, nisi putamina illorum intuetur, cum vir in natura Scholasticus fallacis illius albedinis matriciam, animam, alimentumque omnium monstrorum pessimum animo penetrans, non semel, sed sæpius pedibus proterit, ita ut comminuendo videatur latari non posse. Sic quoque Peccator ignorans peccata sua non aliter, quam in cortice intuens, persuaderi non potest, ut ea abominetur; sed potius propter illam boni, quod

aut temporali commodo, aut delectatione ostendunt, apparentiam, sibi complacet, usque blanditur, cum Deus infinita sapientiâ suâ veritatem penetrans, agnoscat exitialis veneni abyssum omni fundo carentem.

XXIII. Quamobrem Charissimi mei, adulterata lances nostræ ad rectissimas divinæ Justitiæ lances dirigenda sunt, illudque de peccato formandum iudicium, quod illa facit, ne unquam aberremus. Summo igitur horri vobis sit peccatum, illudque non fallaci vestrâ, sed Dei æstimatione ponderate. *Odite malum*, Horri vobis sit, sicut jam sæpius dixi, antequam committatis, postquam commiseritis, postquam etiam illud confessi fueritis.

XXIV. Horri vobis sit peccatum, antequam committatis. Quam providè agit Sartor, quam hæret cogitabundus, quam diu adaptat ulnam, designatque, antequam pannum scindere incipiat; quamprimùm enim discillus est, tam facile non poterit error corrigi, frustra simul renniri. At vos quamprimùm peccato consentitis, Animamque à Deo funeliore separatione dividitis, quam unquam lethalis culter aliquis dissecaret, hac consili spe, vos postmodum quando volueritis, amicitiam Dei redintegrate gratiamque recuperare posse, quasi minoris foret laboris, quam pannum ex inadvertentia dilaceratum, resarcire. *Hac vice*, vos dicitis, *peccabo, & deinde confitebor*. O si sciretis, quam difficile sit Deo reconciliari, post-

NERI
ISTIANUS

postquam voluntariè ab illo recessistis! Profectò non ita loqueremini. Adhuc licet confiteamini, an nescitis, quanto damno peccatum afficiat Animam vestram? Videte obsecro, quantam ad mortem usque Adamus egerit penitentiam, quantamque pro ipso Filius Dei subiverit: Et nihilominus primum illud peccatum, sicut intellexistis, tanta in hunc diem usque mala vel ipsos inter Christianos producit; solum quia hi cum novo homine, quem in Baptismo induerunt, parum aliquid de homine antiquo retinet: *retinet* - *aliquid de vetustate peccati*. A nunc ignoratis eadem mala, quæ per primi Hominis peccatum toti naturæ humane illata sunt, à quavis culpâ mortali, proportionem quadam Animabus vestris acciri? Unde licet etiam in Sacramento penitentiae Christo Sanguine delcatur, nihilominus diu, & per omnia fortè secula præterita commorationis suæ impressa relinquet vestigia.

XXV. Horreri sit igitur vobis peccatum, antequam illud committatis. *Odite malum*. Sed non minus abhorreere oportet jam commissum. Quomodo possibile est, ut tot Christiani continuò vivant in peccato, cum eo quietem securè capiunt, confabulentur, choreas dicunt, genibus suo indulgeant, in male tempus pro peccatorum expiatione expectantes? si supra caput alicujus vestrum nudatus è filiterico penderet gladius, quovis mo-

mento lapsui vicinus, quis ex vobis absque terrore sub illo somnum posset capere? Attamen dies, & mensis absque timore ullo sub pendente supra vos diuinæ Justitiæ gladio, debili incertissima vitæ vestre filo affixo stertitis. Si jam jam tale filum rumperetur, quid putatis vobis futurum? Habitatio vestra foret ignis, aer vester futurus esset ignis, socii vestri essent furæ, cibus vester foret fel Draconum, gaudia vestra forent ploratus, stridentes dentium, singulus, vociferationes inconsolabiles; loquela vestra non foret alia, quàm maledictiones, quibus sortem vestram crederemini, affectus vestri forent, cunctas odisse creaturas, odisse vestros, odisse vos ipsos, odisse Deum desperatione Diabolice non abimili. Et hæc omnia, *in æternum & ultra*: hoc est, per tot secula, ut cum totidem effluxerint, quotquot ad hodiernum diem usque guttae depluerunt, ne quidem dici possit, quòd ea numerandi factum sit initium. Et in tali rerum statu nihilominus lætos vos agitis dies, peccatisque peccata absque timore accumulatis? Hoc est credere, diuinæ Justitiæ gladium esse, gladium rubigine obductum; aut credere illum è catenâ adamantinâ pendere tam valida, ut non possit aliquando in capita decidere. Charissimi, nolite decipi; ne dicatis, etiam si peccare pergamus, Deus propitiûs nobis erit. *Idem dicebat Adamus.*

5. Tb. 1.
2. q. 81.
ar. 2.
ad 2.

P. SEG
Homo Ca

tozem vestrum non solum spectando numerum, sed etiam injurie speciem offendistis. Charissimi, hoc non est signum, quod peccatum, quasi malorum omnium maximum, odio prosequamini. Canis, qui feram morte pejus odit, ubi illam videt inter vepres absconditam latere, tandiu latrando circumvagatur, quamdiu tam non prodire advertit. Sic & vos, si peccatum vestrum morte pejus detestamini, semper lacrymantem illud circumibitis, & intra vos dicetis: Certi sumus hanc feram maledictam intrasse for nostrum, sed certi non sumus, an inde exiverit. Certi sumus, Deum a nobis offensum esse, sed securi non sumus, an Deus veniam nobis tribuerit. Sic post Confessionem dicturi estis, si apprehendatis, quid unicum solum sit Peccatum.

XXVII. Sic non solum in seipso, & in effectibus suis peccatum detestaremini, sed etiam in omnibus remotis occasionibus fugeritis. Quam diligenter Eva cavet, ne amplius Diaboli verbis fidem adhiberet, postquam semel tam enormiter ab ipso decepta fuit! Et si vel ad

huc semel male dilectam illam orbem intueri potuisset, quale odium putatis, contra eam conceperit? Et quo animo cum marito suo intulisset, ad ultimas usque fibras illam eradicare (si hoc ei a Deo permissum fuisset) & in ignem projicere? Eodem modo & vos iniquitates vestras odite oportet, omnes fugere occasiones, diabolicas, quamprimum apparent, detestari suggestiones, blasphemias, illas vias & fores, illas domostretare, in & a quibus semel ad peccatum inducti fuistis. Hoc peccatum esset odium, hac esset penitentia, qua veniam securitatem vobis pronittere possent. Quam obrem, *Odite malum*: peccatum odio habetote, id est, solo & maximo, quia omne odium propter peccatum factum est, quemadmodum rotas amor propter Deum factus est: & hoc modo viventes digni efficiemini, ut post mortem non primi peccatis a vobis contracti, sed divina misericordia a secundo Adamo nobis imputate, effectus sentiat.

